

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки



### Робоча програма навчальної дисципліни

### Аналіз та прогнозування зовнішньої політики

рівень вищої освіти другий (магістерський)  
спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»  
освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»  
вид дисципліни вибіркова  
факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«30» серпня 2022 року, протокол № 1

**РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:**

Сергій ЛУБЕНЕЦЬ, канд. техн. наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «26» серпня 2022 року № 1

Завідувачка кафедри  
(підпис)



(ім'я та прізвище)

\_\_\_\_\_ Людмила НОВІКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (магістерського рівня)



(підпис)

(ім'я та прізвище)

\_\_\_\_\_ Ірина ЗАСТАВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії  
(підпис)

(ім'я та прізвище)

\_\_\_\_\_ Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

## ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики» складена відповідно до освітньо-професійної програми «**Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії**» підготовки магістра за спеціальністю 291 «**Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії**».

### 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

#### 1.1. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є сформувати у студентів знання про зовнішню політику держави як основну складову міжнародних відносин і виробити вміння аналізувати та прогнозувати можливі тенденції розвитку зовнішньої політики держави, виходячи з поточної ситуації.

#### 1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основне завдання вивчення дисципліни полягає у набутті наступних компетенцій:

*формування загальних компетентностей*

**ЗК1.** Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

**ЗК2.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

**ЗК3.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

**ЗК6.** Здатність працювати в міжнародному контексті.

**ЗК12.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

*формування спеціальних (фахових) компетентностей*

**СК1.** Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

**СК2.** Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

**СК3.** Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

**СК5.** Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

**СК7.** Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

**СК9.** Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних та локальних процесів, та місця в них України.

**СК11.** Здатність аналізувати природу зовнішньої політики та міжнародних відносин, еволюцію підходів до їх формування та здійснення, принципи організації та функціонування інститутів зовнішньої політики, прогнозувати систему міжнародних відносин.

**СК12.** Здатність аналізувати природу, динаміку, принципи регіональних інтеграційних процесів.

**СК16.** Здатність визначати особливості, характер та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

#### 1.3. Кількість кредитів – 4

#### 1.4. Загальна кількість годин - 120

<b>1.5. Характеристика навчальної дисципліни</b>	
вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-й
Семестр	
3-й	-й
Лекції	
18 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
9 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
93 год.	год.
Індивідуальні завдання	

### **1.6. Загальні програмні результати навчання**

**РН1.** Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

**РН4.** Демонструвати знання особливостей, характеру та ступеня взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня.

**РН7.** Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародно та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та зовнішній політиці держав.

**РН9.** Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

**РН10.** Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

**РН12.** Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

**РН13.** Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

**РН19.** Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

**РН21.** Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

**РН22.** Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

## **2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### **Розділ 1. Аналіз зовнішньої політики**

#### **Тема 1. Місце аналізу та прогнозування в зовнішній політиці**

Місце зовнішньополітичної діяльності в забезпеченні функціонування держави. Завдання зовнішньої політики. Поняття «зовнішньої політики». Зовнішньополітична діяльність як система. Взаємодія зовнішньої та внутрішньої політики. Причинно-наслідкові зв'язки в зовнішньополітичній діяльності.

Поняття «аналіз» в зовнішньополітичній діяльності. Джерела аналізу. Завдання аналізу. Поняття планування в зовнішньополітичній діяльності. Завдання планування. Види планування. Планування і поточна політика. Аналіз і планування. Стратегічний аналіз і стратегічне планування.

Прогнозування в зовнішньополітичній діяльності. Завдання прогнозування. Види прогнозування. Чотири основних сценаріїв майбутнього. Структура однополюсного світу. Біполярний світ. Прогнози Дж. Модельського, Дж. Аррігі, І. Уоллерстайна, Дж. Голдстайна, С. Хантінгтона, К. Уолтса, Х. Макрея.

#### **Тема 2. Етапи формування аналізу зовнішньої політики**

Етапи становлення аналізу зовнішньої політики та їх сутність. Початковий етап становлення аналізу зовнішньої політики (друга половина 50-х рр.). Виокремлення напрямків аналізу зовнішньої політики. Порівняльні дослідження зовнішньої політики, структурно-функціональний аналіз зовнішньої політики; дослідження зовнішньої політики з позицій загальної та соціальної психології.

Аналіз зовнішньої політики. Теорія прийняття зовнішньополітичних рішень, бюрократична теорія, комп'ютерне моделювання зовнішньополітичного процесу та процесів прийняття зовнішньополітичних рішень, теорія експертних оцінок. Виклики глобалізації для аналізу зовнішньої політики. Співвідношення традиційної та нової парадигм у аналізі зовнішньої політики.

#### **Тема 3. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин.**

##### **Інформаційне забезпечення зовнішньополітичного аналізу та прогнозування**

Поняття суб'єкта міжнародних відносин. Міжнародно-правовий статус суб'єкта міжнародних відносин. Інтереси суб'єктів міжнародних відносин. Структура інтересів суб'єкта. Стратегічні й поточні цілі. Інтереси явні і приховані. Методика виявлення інтересів і цілей.

Поведінка держави на міжнародній арені. Методи аналізу. Критерії оцінки. Способи врахування поведінки держави. Суб'єкти міжнародних відносин в структурах міжнародних організацій. Форми участі. Правовий статус. Аналіз цілей. Виявлення особливостей участі й поведінки. Аналіз діяльності представників держави в міжнародних відносинах. Місце суб'єктивного фактора. Методи використання суб'єктивного фактора в міжнародних відносинах.

Критерії орієнтування у інформаційному масиві. Особливості відбору інформації при зовнішньополітичному аналізі. Ступінь надійності, рівень суб'єктивності та об'єктивності, часткова та комплексна інформація, рівень доступності. Проблема профільної та фонові інформації у зовнішньополітичному аналізі. Характер, типологія джерел інформації прикладного політичного аналізу

Збір інформації. Первинна і вторинна інформація. Визначення комплексу профільної і фонові інформації у зовнішній політиці, зв'язок комплексу з первинної та вторинної (похідною) інформацією. Джерела інформації в сфері зовнішньої політики. Документальні джерела. ЗМІ як джерело інформації. Спостереження. Види

спостереження. Інформаційна база для аналізу зовнішньополітичної діяльності. Канали надходження інформації. Офіційні канали інформації.

#### **Тема 4. Методи аналізу документів. Експертні методи.**

Поняття та види документів. Кодування відповідей на відкриті запитання, аналіз однотипних фрагментів тексту. Традиційний аналіз документу.

Контент-аналіз. Завдання та види контент-аналізу. Процедура контент-аналізу. Спеціальні методики контент-аналізу. Якісний варіант контент-аналізу.

Когнітивне картування. Поняття, завдання та процедура. Побудова картосхеми понять.

Методика Б. Корані. Інтерпретація результатів когнітивного картування.

Івент-аналіз. Інтент-аналіз. Дискурс-аналіз.

Основні види групових експертних оцінок. Методи на основі простого обміну думками з приводу конкретної політичної проблеми.

Метод комісій. Нарада як спосіб здійснення групових експертних оцінок. Семінар як низько ефективний спосіб організації роботи експертів.

Брейнстормінг. Основні принципи та етапи брейнстормінгу. Склад експертної групи в мозковому штурмі. Феномен групового мислення. Роль модератора в брейнстормінгу.

Метод синектики. Дельфійський метод.

#### **Тема 5. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості. Ситуація як об'єкт аналізу**

Аналіз місця і ролі держави в багатополлярній геополітичній моделі сучасного світу. Визначення стратегічних цілей зовнішньої політики держави. Її ієрархія. Аналіз геополітичних кодів держави. Формування геополітики держави протягом її історії, панівні геополітичні концепції, засоби їх реалізації. Політичні, економічні, соціальні, релігійні та їх чинники, які визначають геополітичні коди держави.

Визначення союзників і конкурентів на даному етапі розвитку держави. Визначення сфер і регіонів співробітництва та сфер і регіонів конкуренції з окремими державами світу. Стратегічне партнерство і його перспективи. Критерії стратегічного партнерства.

Вибір ефективних засобів в реалізації стратегічних інтересів держави на міжнародній арені (воєнні, політичні, економічні, ідеологічні, культурні та ін.).

Оцінка стратегічних ризиків держави на міжнародній арені та можливих негативних наслідків. Розгляд альтернативних варіантів визначення стратегічних цілей. Визначення сфер співробітництва. Вивчення засобів реалізації стратегічних цілей держави на міжнародній арені.

Використання статистичних та математичних методів для аналізу подієвої інформації. Ситуаційний аналіз. Методика проведення ситуаційного аналізу. Інтереси та довгострокові цілі. Ресурси політичної участі. Виявлення структури політичної ситуації. Аналіз факторів зовнішнього середовища ситуації. SWOT-аналіз.

### **Розділ 2. Прогнозування зовнішньої політики**

#### **Тема 6. Прогнозування у міжнародних відносинах**

Фактори, які обумовлюють можливість прогнозування у міжнародних відносинах. Визначення об'єкта прогнозування. Повнота, достовірність і точність даних про об'єкт прогнозування. Формування гіпотези при прогнозуванні. Визначення можливих факторів зміни гіпотези.

Прогнозування на основі причинних зв'язків. Прогнозування за аналогією. Застосування теорії ймовірності при прогнозуванні. Передбачення на основі стійких

тенденцій розвитку міжнародних відносин. Використання розвитку подій у певному напрямку при прогнозуванні. Врахування циклічності в розвитку подій.

Статистичний матеріал у прогнозуванні зовнішньої політики. Врахування особового фактору в прогнозуванні зовнішньої політики. Врахування національного характеру та культурних особливостей народу при прогнозуванні зовнішньої політики.

### **Тема 7. Здійснення прогнозного проекту. Комп'ютерне прогнозне моделювання міжнародних відносин**

Визначення об'єкту прогнозування. Збір інформації про минулий розвиток об'єкта прогнозування. Визначення об'єкта прогнозування в системі міжнародних відносин. Можливі фактори впливу на об'єкт. Аналіз суспільних сил, які чинять вплив на формування зовнішньої політики. Сприятливі фактори в розвитку прогнозу. Несприятливі фактори. Коригування прогнозу.

Основні напрямки використання комп'ютерних моделей в аналізі міжнародних відносин. Види моделей та баз даних з аналізу міжнародних конфліктів, балансу сил та прогнозування світового розвитку. Приклади використання кількісних моделей для підготовки та реалізації міжнародно-правових угод. Характеристика основних аналітичних прийомів, що використовуються при обробці інформації у комп'ютерному моделюванні.

### **Тема 8. Принципи і основні методи зовнішньополітичного прогнозування**

Класифікація методів прогнозування за І.В. Бестужевим-Ладою: експертні (інтуїтивні) та фактографічні (формалізовані) методи. Інтуїтивні методи (індивідуальні і колективні): метод інтерв'ю; метод деструктивної віднесеної оцінки; аналітичний метод тощо. Фактографічні методи: статистичний; прогнозна екстраполяція та інтерполяція; метод історичних аналогій тощо.

Класифікація методів прогнозування (В.Я. Матвієнко): екстраполяційне та цільове прогнозування. Методи якісного екстраполяційного прогнозування (прогностичної добудови): метод ізольованої добудовчої екстраполяції; провідної еволюційної форми; багатокomпонентної добудови. Метод кількісного екстраполяційного прогнозування (динамічні екстраполяційні методи): ізольована екстраполяція; метод часового лага (метод кривої випередження); метод екстрапольованої кривої випередження; метод опорного показника; метод багатокomпонентної екстраполяції.

Методи цільового прогнозування: метод ізольованої генерації ідей; метод системної генерації ідей. «Дерево цілей». Методи планування у руслі цільового прогнозування.

Поняття та зміст верифікації прогнозів. Види верифікації прогнозів: пряма, непряма, інверсійна, консеквентна верифікація, верифікація повторним досвідом, верифікація опонентом, верифікація врахуванням помилок, верифікація компетентним експертом. Прогнозування впливів. Оцінка впливів.

### **Тема 9. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи**

Державні органи зовнішньої політики Франції, Німеччини, Великобританії. Законодавча основа організації зовнішньої політики цих країн. Основні державні аналітичні центри в сфері зовнішньої політики. Університетські наукові центри. Приватні дослідницькі корпорації. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень.

### 3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах					Обсяг у годинах			
	усього	Денна форма				усього	Заочна форма		
		у тому числі					у тому числі		
		л	пз	сем	с.р.		л	пз	с.р
<b>Розділ 1. Аналіз зовнішньої політики</b>									
Тема 1. Місце аналізу та прогнозування в зовнішній політиці	13	2		1	10				
Тема 2. Етапи формування аналізу зовнішньої політики	13	2		1	10				
Тема 3. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин. Інформаційне забезпечення зовнішньополітичного аналізу та прогнозування	13	2		1	10				
Тема 4. Методи аналізу документів. Експертні методи	14	2		1	11				
Тема 5. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості. Ситуація як об'єкт аналізу	13	2		1	10				
<b>Розділ 2. Прогнозування зовнішньої політики</b>									
Тема 6. Прогнозування у міжнародних відносинах	13	2	1		10				
Тема 7. Здійснення прогнозного проекту. Комп'ютерне прогнозне моделювання міжнародних відносин	14	2	1		11				
Тема 8. Принципи і основні методи зовнішньополітичного прогнозування	14	2	1		11				
Тема 9. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи	13	2	1		10				
<b>Усього годин</b>	<b>120</b>	<b>18</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>93</b>				



#### 4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
	Денна
Тема 1. Місце аналізу та прогнозування в зовнішній політиці	1
Тема 2. Етапи формування аналізу зовнішньої політики	1
Тема 3. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин. Інформаційне забезпечення зовнішньополітичного аналізу та прогнозування	1
Тема 4. Методи аналізу документів. Експертні методи	1
Тема 5. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості. Ситуація як об'єкт аналізу	1
<b>Разом</b>	<b>5</b>

#### ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
	Денна
Тема 6. Прогнозування у міжнародних відносинах	1
Тема 7. Здійснення прогнозного проекту. Комп'ютерне прогнозне моделювання міжнародних відносин	1
Тема 8. Принципи і основні методи зовнішньополітичного прогнозування	1
Тема 9. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи	1
<b>Разом</b>	<b>4</b>

#### 5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Види, зміст самостійної роботи	Денна форма
Тема 1. Місце аналізу та прогнозування в зовнішній політиці. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	10
Тема 2. Етапи формування аналізу зовнішньої політики <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	10
Тема 3. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин. Інформаційне забезпечення зовнішньополітичного аналізу та прогнозування. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	10
Тема 4. Методи аналізу документів. Експертні методи.	11

Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	
Тема 5. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості. Ситуація як об'єкт аналізу. Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	10
Тема 6. Прогнозування у міжнародних відносинах. Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, виконання практичних завдань, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	10
Тема 7. Здійснення прогнозного проекту. Комп'ютерне прогнозне моделювання міжнародних відносин. Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, виконання практичних завдань, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	11
Тема 8. Принципи і основні методи зовнішньополітичного прогнозування. Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, виконання практичних завдань, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	11
Тема 9. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи. Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, виконання практичних завдань, дистанційний курс у Google classroom «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»	10
<b>Разом</b>	<b>93</b>

## 6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Навчальним планом не передбачено.

## 7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП відображає табл. 7.1

Таблиця 7.1

### Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
<b>РН1</b>	РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових)

	теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	навчання на платформах Zoom, Google classroom.	завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH4</b>	PH4. Демонструвати знання особливостей, характеру та ступеня взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських та практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH7</b>	PH7. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародно та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та зовнішній політиці держав.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських та практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH9</b>	PH9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських та практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH10</b>	PH10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH12</b>	PH12. Готувати	пояснювально-	усне опитування або

	аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських та практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH13</b>	PH13. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських та практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH19</b>	PH19. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH21</b>	PH21. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських та практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
<b>PH22</b>	PH22. Демонструвати здатність до	пояснювально-ілюстративний,	Усне опитування або письмовий (тестовий)

	подальшого навчання з високим рівнем автономності.	репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Google classroom.	контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової роботи.
--	--	--	--

Додатково до виконання завдань (вивчення тем) можуть також враховуватись такі види активностей здобувачів:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів за тематикою дисципліни з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах за тематикою дисципліни (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом).

## 8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях. Також передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль є складовою організації освітнього процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час засвоєння розділів дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремих розділ включає завдання для семінарських, практичних занять та самостійної роботи. Поточна підсумкова оцінка – це сума балів, отриманих здобувачем за виконання всіх видів робіт, передбачених розділами дисципліни.

*Поточний контроль (засвоєння окремих тем) на семінарських та практичних заняттях* проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань, тестів.

Сума балів за виконані завдання на семінарському та практичному занятті, за виконані завдання самостійної роботи здобувачів наведена в пункті 9.

*Поточний контроль самостійної роботи здобувачів* проводиться у формі перевірки рівня опрацювання навчальної літератури та нормативно-правових документів за темою, підготовка доповідей.

Сума балів, які здобувач може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

**Підсумковий семестровий контроль** з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється після вивчення дисципліни.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в

обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики».

**Підсумковий** контроль здійснюється у формі **заліку**. Залік може проводитися у вигляді тестування. У разі проведення заліку у вигляді тестування, оцінювання виконується наступним чином – 1 бал виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових (тестових) завдань – 40. Час виконання – до 90 хвилин.

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок за поточним та підсумковим контролем.

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання заліку кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

#### Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Участь у навчальній дискусії, виконання та оформлення практичних робіт	Здобувач бере активну участь у дискусії, міцно засвоїв навчальний матеріал за темою, вміє використовувати теоретичні знання при виконанні самостійної роботи та практичних завдань, можливо з незначними неточностями. Оформлення практичних результатів є логічним, послідовним та охайним, згідно вимог	6-7
	Здобувач бере активну участь у дискусії, добре засвоїв навчальний матеріал за темою, вміє застосовувати теоретичні знання при виконанні самостійної роботи та практичних завдань з наявністю незначних помилок та неповних висновків. Оформлення практичних результатів є послідовним та охайним, згідно вимог	4-5
	Здобувач бере участь у дискусії, в основному опанував навчальний матеріал за темою, вміє застосовувати теоретичні знання при виконанні самостійної роботи та практичних завдань з наявністю суттєвих помилок у результатах та висновках. Оформлення результатів є охайним, мають місце незначні відхилення від вимог	2-3
	Здобувач не бере участі в дискусії, поверхово або взагалі не опанував навчальний матеріал за темою, мають місце значні труднощі у виконанні самостійної роботи та практичних завдань, які не виконані загалом або виконані частково з грубими помилками та не правильними висновками. Оформлення результатів не охайне, не відповідає вимогам	0-1
Залікові завдання	Здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить і будує відповідь, грамотно висловлює свої міркування, впевнено та у достатній мірі відповідає на додаткові питання. Вміє використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань, розв'язанні проблемних ситуацій, можливо з незначними неточностями	31-40
	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано будує відповідь, але припускається певних похибок у логіці викладу, не в повній мірі відповідає на додаткові питання. При виконанні практичних завдань допускає незначні помилки у розрахунках, робить не зовсім повні висновки за отриманими результатами	21-30

	Здобувач в основному опанував теоретичний матеріал, але не переконливо відповідає та плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість і демонструють відсутність стабільних знань. Практичні завдання в основному виконані, але при їх виконанні здобувач без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається суттєвих помилок	11-20
	Здобувач поверхово або взагалі не опанував теоретичний матеріал, не знає наукових фактів та визначень, проявляє слабкість або відсутність наукового мислення, стикається зі складнощами при відповіді на додаткові питання. Мають місце значні труднощі у виконанні практичних завдань, які не виконані загалом або виконані частково з грубими помилками	0-10

### 9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Разом	Залік	Сума
Розділ 1					Розділ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
6	6	6	7	7	7	7	7	7	60	40	100

Набрана кількість рейтингових балів здобувачем служить основою для оцінки.

За результатами поточного та підсумкового контролю здобувач може набрати від 0 до 100 балів включно.

### Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	Для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

### 10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

#### Основна

1. Ковальчук О.Я. Математичне моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах: підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 412 с.

2. Лубенець С.В. Дистанційний курс «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики». *GoogleКлас*. URL:

<https://classroom.google.com/c/NTI2OTIyNjY5NDc0?cjc=lth6ple> (дата звернення: 01.09.2022).

3. Лубенець С.В, Новікова Л.В., Харченко І.М. Прикладна інформатика: навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2019. 195 с.

4. Меркулова Т.В., Лубенець С.В. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчально-методичний посібник. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2017. 87 с.

5. Николаева Е.Г., Ковпак Э.А., Лулаков В.П. Прогнозирование социально-экономических процессов: учебно-методическое пособие для студентов специальности «Экономическая кибернетика». Х. : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2015. 104 с.
6. Чупрій Л.В. Моделювання та прогнозування соціальних процесів. К. : НАУ, 2016. 40 с.
7. Ващенко К. О. Політичний аналіз і прогноз в сучасній Україні: монографія. Київ: Логос, 2008. 288 с.
8. Горбатенко В. П., Бутовська І. О. Політичне прогнозування : Навч. посібник. Київ: МАУП, 2005. 152 с.
9. Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. Київ: Генеза, 2006. 400 с.
10. Каменецький М. С. Прогнозування зовнішньополітичне. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. Київ: Знання України, 2004. Т.2. 812с.
11. Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. Київ: Науковий світ, 2002. 201с.
12. Піпченко Н.О. Соціальні медіа у структурі зовнішньої політики провідних міжнародних акторів: монографія. Київ : Центр вільної преси, 2014. 333 с.
13. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів: Тріада Плюс, 2004. 392 с.
14. Стратегічне партнерство в міжнародних відносинах. Монографія. Київ: Вадекс, 2018. 542 с.
15. Телешун С. О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації: Курс лекцій. Київ: Вид. Паливода А.В., 2001. 112 с.
16. Туронок С.Г. Політичний аналіз і прогнозування. Київ, 2016. 291 с.
17. Шпиґа П.С. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики: Конспект лекцій. Київ: КиМУ, 2004. 108 с.
18. Янг. Е., Куїнн Л. Як починати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній Європі; пер. з англ. Київ: К.І.С., 2003. 120 с.
19. Dunn W. Public Policy Analysis: An Intruduction. 3rd edition.- Pearson Education Inc., 2004. 510 p.
20. Weimer D., Vining A. Policy Analysis: Concepts and Practice. New York, 2017. 470 p.

#### **Додаткова**

21. Клебанова Т.С., Иванов В.В., Дубровина Н.А. Методы прогнозирования: учебное пособие. Харьков : изд. ХГЭУ, 2002. 372 с.
22. Курілло В. Є. К 93 Латентна політика : навчальний посібник / В. Є. Курілло. – 2-е вид., перероб. і доп. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – с. 360.
23. Лубенець С.В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навчальний посібник. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2010. 262 с.
24. Браун М.П. Посібник з аналізу державної політики; пер. з англ. Київ: Основи, 2000. 243 с.
25. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження. Київ: НІСД, 2001. 242 с.
26. Валевський О.Л. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб. Київ: Міленіум, 2003. 227 с
27. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу; пер. з англ. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 396 с.
28. Пал Л. Аналіз державної політики; пер. з англ. К.: Основи, 1999. 422 с.
29. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник. Дипломатична академія України при МЗС України. 2-ге вид. Київ: Кондор, 2011. 290 с.



30. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 69 с.

31. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 6с.

## **11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

32. Аналіз даних за допомогою Excel та R від IBM. URL: <https://ru.coursera.org/professional-certificates/ibm-data-analyst-r-excel> (дата звернення: 26.01.2022).

33. Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2022. 19 с.

34. <https://www.unian.ua> – Українське Незалежне Інформаційне Агентство Новин

35. <https://www.ukrinform.ua> – Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ»

36. <http://institute.gorshenin.ua> – Київський інститут проблем управління імені Горшеніна

37. <http://dif.org.ua> – Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва

38. <http://razumkov.org.ua> – Український центр економічних і політичних досліджень ім. Олександра Разумкова

39. <http://www.fpri.kiev.ua> – Інститут зовнішньополітичних досліджень

40. <http://prismua.org/pro-radu/> – Рада зовнішньої політики «Українська призма»

41. <https://mfa.gov.ua/ua> – Міністерство закордонних справ України

## **12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПЕРЕБОРНОЇ СИЛИ**

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання, або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі дистанційно на платформі **Google classroom** в дистанційному курсі «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики» <https://classroom.google.com/c/NTI2OTIyNjY5NDc0?cjc=lth6ple> .